

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-341-5-15>

METAMODERNISM IN THE SOCIAL SPACE OF THE GLOBALIZED WORLD

МЕТАМОДЕРНІЗМ У СОЦІАЛЬНОМУ ПРОСТОРИ ГЛОБАЛІЗОВАНОГО СВІТУ

Kadlubovych T. I. Кадлубович Т. І.

*Candidate of Political Sciences, Associate
Professor,
Associate Professor at the Department of
International Relations and Political
Consulting
Open International University of Human
Development "Ukraine"*

*кандидат політичних наук, доцент,
доцент кафедри міжнародних відносин
та політичного консалтингу
Відкритий міжнародний університет
розвитку людини «Україна»*

Chernyak D. S. Черняк Д. С.

*Candidate of Sociological Sciences,
Associate Professor,
Associate Professor at the Department of
Philosophy and Cultural Studies
Kyiv National University of Technology and
Design
Kyiv, Ukraine*

*кандидат соціологічних наук, доцент,
доцент кафедри філософії та
культурології
Київський національний університет
технологій та дизайну
м. Київ, Україна*

Глобалізований світ відрізняється тим, що на його теренах поступово утворюється щось спільне, взаємозалежне, щось таке, що зачіпає всі сфери діяльності людини. Звичайно, процеси глобалізації стосуються і мистецтва.

Дослідники зазначають, що початок ХХІ століття є початком нової епохи – епохи метамодернізму. Саме він відповідає «діджиталізованій, постіндустріальній, глобалізованій епосі» [5]. Ханзі Фрайнахт вважає, що метамодернізм є особливою філософією, оскільки має «власну позицію до реальності, духовності, науки, мистецтва та суспільства» [4, с. 147].

Метамодернізм – глобальний культурний процес, центральним суб'єктом якого виступає людина, яка знову і знову шукає Істину. Причому, істина метамодернізму виглядає як плюральна, що обирається особою.

У наукових розвідках О.Губернатор [1], В.Пахаренка [3], А.Терещенка [4], Ю.Шабанової [6] – представників різних наукових галузей, досліджуються головні риси метамодернізму, які були вперше окреслені у «Маніфесті постмодернізму» Люка Тьорнера [2].

Такими рисами є прагнення до діалогу, природності та ширості. «Маніфест метамодернізму» [2] проголошує коливання природним

світопорядком, а тому світ має право на непослідовність, визнається можливість нелінійного розвитку, який передбачає мінливість, ентропію, нестабільність. Ці ідеї є тотожними ідеям синергетики, що визнає світ відкритою системою, яка самоорганізується. Мистецтво ж, як і наука, у такому сенсі орієнтуються на адекватне і глибоке розуміння складних соціальних явищ, що відбуваються на планеті Земля, з метою можливостей вдосконалення людського суспільства. Синергетика надає змогу фіксувати переходи від хаосу до порядку та навпаки з виникненням нових форм. У мистецтві відбуваються подібні процеси, оскільки воно є продуктом суспільного життя.

А тому метамодернізм ставить своєю метою наполегливу реконструкцію світу та особистості, відновлення космосу, сенсу, повернення до універсальних істин і цінностей [3]. Це відбувається на тлі створення середовища для гармонійного співіснування людини, природи і техніки. Людина у концепції метамодернізму – самодостатня та самоцінна, суб'єкт, який творить.

Такий підхід до людини, світу та мистецтва дозволяє долати стереотипи, креативно осмислювати сучасність, створювати нові форми та стилі. Одночасно відбувається відродження самобутніх форм культури, які оприлюднюються за допомогою надсучасних технологій віртуальної дійсності та гіперреальності.

Метамодернізм робить мистецтво інтерактивним, змінює філософське розуміння автора та твору, споживача культурних і мистецьких цінностей робить активним співавтором, який більше не хоче пасивно споглядати, а прагне брати участь у процесі творіння. Такі принципи метамодернізму дозволяють створювати різноманітні перформанси, художні твори та фільми з недописаним кінцем та мінливим сюжетом, які можна «домислювати» самому реципієнтові. Людина має можливість самостійно обирати матеріали та форми для вираження задуму творця, стати творцем, самовиражати себе, доводити власну неординарність та значимість. Принципи метамодернізму дозволили навіть створити віртуального філософа, до думок якого прислухаються, якого цитують у наукових статтях. Цей філософ є визнаним знавцем метамодернізму. Його ім'я – Ханзі Фрайнахт – є псевдонімом, під яким працюють шведський філософ, соціолог, лідер скандинавської школи метамодернізму Даніель Гьорц (Daniel Görtz) та датський історик і філософ Еміль Ейнер Фріїс (Emil Ejner Friis).

Розглядаючи стилістику метамодерну, дослідники [8] відзначають такі її риси як чистота, порожнеча, ірреальність, природність і надприродність, нез'ясовність і глибина. Причому, методи, прийоми та матеріали, які використовує метамодернізм, дозволяють людині, виконуючи дуже прості дії, відчутти глибину власних почуттів, єднання

з природою, різнобарвність світу, отримати певний трансцендентний досвід. Так, потрапляючи у атмосферу творів датсько-ісландського художника Олафура Еліасона (Olafur Eliasson), людина відчуває гострий смисловий і стилістичний дисонанс, виходить з рівноваги, ненадовго втрачає точки опори, оскільки опиняється серед пари, води, туману у закритому приміщенні. Саме проміжне становище між очікуваним та дійсним дозволяє людині знайти щось нове у собі, розширити горизонти власної свідомості. Метамодерне мистецтво взагалі спрямовує свої зусилля на роботу з емоціями, афектами, почуттями. Саме вони стають головним медіатором між художником та реципієнтом, ключовим параметром самоідентифікації художника.

Метамодерн неможливий без сучасних цифрових технологій. Медіаінсталяції, відеоперформанси – новітні жанри мистецтва. З іншого боку метамодерністським мистецтвом вважається ленд-арт, де повноцінним автором стає сама природа, дозволяючи відчутти щось невимове та невідкрите.

Джорджо Агамбен пише: «Мистецтво в наш час – це абсолютна свобода, яка відшукує сама в собі власну мету та підстави; воно в принципі не потребує якогось сенсу, оскільки співвідноситься з собою лише у запамороченні від власної бездонності» [7].

Література:

1. Губернатор О. І. Метамодернізм як нова парадигма сучасних культурних практик. *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв*. 2023. № 1. С. 109–114.
2. Маніфест Метамодернізму. URL: <https://thesyncretictimes.wordpress.com/2016/02/22/metamodernist-manifesto-ukrainian/> (дата звернення 19.08.23)
3. Пахаренко В. Метамодернізм як мистецький напрям. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/728820/1/%D0%9C%D0%B5%D1%82%D0%B0%D0%BC%D0%BE%D0%B4%D0%B5%D1%80%D0%BD%D1%96%D0%B7%D0%BC.pdf> (дата звернення 22.08.23)
4. Терещенко, А.В. Метамодернізм – нове поняття в сучасній інтернеткультурі. *П'ята Міжнародна науково-практична конференція «Відкриті еволюціонуючі системи»* (19–21 травня 2020 р.) Київ, 2020. С. 146–148.
5. Фрайнахт Ханзі: Що таке метамодернізм? URL: <https://bigggidea.com/practices/hanzi-frajnaht-scho-take-metamodernizm/> (дата звернення 22.03.23)
6. Шабанова Ю. Метамодерн в культурному просторі передчуття нової культурної парадигми. *Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку*. 2022. Випуск 43.

7. Giorgio Agamben, *Means without End: Notes on Politics*, trans. Vincenzo Binetti and Cesare Casarino (Minneapolis: University of Minnesota Press, 2000), 117

8. *Metamodernism: Historicity, Affect, and Depth After Postmodernism*. Robin Van den Akker, Alison Gibbons, Timotheus Vermeulen. Rowman & Littlefield International, 2017. 245 s. URL: <https://dokumen.pub/9785386136208.html> (дата звернення 24.08.23)

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-341-5-16>

TRANSFORMATION OF ART FESTIVALS-COMPETITIONS IN CYBER SPACE

ТРАНСФОРМАЦІЯ МИСТЕЦЬКИХ ФЕСТИВАЛІВ-КОНКУРСІВ У КІБЕРПРОСТОРИ

Kachurnets L. V. Качуринець Л. В.

*Senior Lecturer at the Department of Vocal
and Conducting-Choral Disciplines
Khmelnyskiy Humanitarian-Pedagogical
Academy
Khmelnyskiy, Ukraine*

*старший викладач кафедри вокалу та
диригентсько-хорових дисциплін
Хмельницька гуманітарно-педагогічна
академія
м. Хмельницький, Україна*

За останні роки, завдяки появі технологій та розвитку Інтернету, сучасне суспільство пережило значні трансформації в різних сферах, включаючи культуру та мистецтво. Однією з видимих проявів таких змін є перенесення традиційних мистецьких фестивалів-конкурсів у віртуальний простір, зокрема через глобальні світові проблеми. Така трансформація має свої переваги, включаючи зручний доступ для глядачів з різних країн, зменшення витрат і спрощення організаційних аспектів. Однак, разом з цим виникає низка проблем, які потребують детального аналізу та пошуку оптимальних рішень.

Розвиток мистецького фестивально-конкурсного руху привертає увагу багатьох вітчизняних дослідників. Наприклад, Олена Іванова зазначає, що фестивалі та конкурси виконують різноманітні функції, проте найбільш важливою серед них є комунікаційна [2, с. 131–144]. Сергій Савенко зосереджує увагу на сучасних тенденціях конкурсно-фестивальних онлайн-формах, що відкривають нові способи розуміння хорової творчості у контексті інтернет-формату [4, с. 6]. Мирослава Мельник та Володимир Фішер, вивчаючи технологічний процес, вказують на те, що умови сьогодення сприяють дифузії та